

Všiml jsem si toho člověka jednoho obyčejného dne. Buď tam dříve nebydlel, nebo byl tak nenápadný, že mé pozornosti jednoduše unikal. Ani dnes se od zástupů jiných starých pánů ničím zvlášť neodlišoval. Snad jen tím, že stál před domem v pantoflích, lomil rukama k nebi a čehosi se dovolával. Působilo to jeho čislo tím výstředněji, že odbila teprve půl šestá ráno, a to by slušní staří pánové měli ještě spát. Šťastlivci...

Jako obvykle jsem chvátal na ranní směnu a jako obvykle nestíhal. Přesto mi ten zaklínač počasí padl do oka. „Zdravím Vás,“ zavolal jsem na něj. „Pěkný ráno, co?“ „Jen takové sucho, sucho kdyby nebylo. Chce to dešť. Moc deště.“ „Ale, dejte pokoj s deštěm. Já nechal deštník doma.“ Pán mi naznačil, ať jdu k němu. Přešel jsem opatrně ulici, už nyní sužovanou pozvolna houstnoucím provozem, a seznamoval se s novým sousedem. Podal mi ruku. „Nechci, abyste zmokl. Ale je to třeba. Musím zasít. A zem je suchá. To víte, žádný sníh, žádná vlhkost. Buďte zdrav.“ Cestou do zaměstnání jsem přemýšlel, co by tak asi chtěl pěstovat na tom kusu země půl na čtvrt metru, který nemohl zvat záhonem ani ten největší optimista. „Slunečnice,“ vysvětlil mi, když jsem se později unaveně vracel a on stál pořád na témže místě. „Nic nerozjasní smutnou městskou šed' jako tyhle květiny.“ Vrtěl jsem hlavou. „Nechci Vám do toho mluvit, ale nejsou na tenhle plac trochu rozměrné? Co takhle zkusit to, co pěstuje moje žena? Určitě vám odkopne sazeničku.“ „Macešky? Pěkné, ale malé. Nic naplat, slunečnice jsou slunečnice.“

Od té doby jsem toho pána pozoroval, když jsem neměl právě co na práci. Objevoval se před domkem s železnou pravidelností a své činnosti věnoval maximální úsilí. První týden kropil.

Patrně nevlastnil hadici ani kropáč, pouze malou konvičku na pokojové rostliny, a s ní podnikal pravidelné zavlažovací výpravy. Jeho vysněný „záhonek“ se podobal spíše oraništi po týdnů dešťů, ale majitel byl zjevně spokojen. Obcházel, dělal důlky a do každého umístil jedno či dvě slunečnicová semena, která, jak mi vyprávěl, ušetřil v zimě při krmení ptáčků. „Teď vám to ztvrdne na beton a ta semena se ani nechytanou,“ předpovídal jsem zachmuřeně. „Ale kdepak, rostliny mají ohromnou sílu. Ty si najdou cestu i skrze ten beton, takže trocha hlíny...“ Psal se právě duben, historicky nejteplejší a nejsušší, jaký kdo pamatoval. Soused chodil každý den kropit, neb jak mě poučoval, půda musí být stále vlhká. Píle nesla drobné plody. V době, kdy by snad i nestranný pozorovatel mohl dospět k závěru, že ten kus hlíny je záhonkem a ty nepatrné rostlinky, které se pomalu derou na povrch, jsou sazeničkami, začalo pršet. A to vydatně. Pán od rána pobíhal kolem své chlouby. „Dost, už dost!“ a znovu obracel pohled k nebi. „To vám to shnije, co?“ zvykl už jsem si na tuhle nezávaznou zahradní debatu.

„Kdepak, neshnije.“ „Tak vyplaví?“ Pán vypadal, že o tom přemýšlí. Prozatím chránil záhon deštníkem, zatímco sám dobrovolně moknul. Během dne pak vytvořil primitivní přístřešek, aby nebyly sazenice vystaveny přímému dešti, a návdavkem se mohl opětovně ujmout svého deštníku, špinavého od hlíny. Chlad, který deštivé počasí doprovázel, však rostlinám moc neprospěl. Vzešly jen tři. „Ale mají se k světu,“ pochvaloval si pán. Do druhého dne na záhonku nezbyla ani rostlinka. „Slimáci, co? To je škoda,“ volal jsem účastně směrem k sousedovi, když jsem zamykal domovní dveře a chystal se odejít. Pán sbíral plže, na kterých už si bohužel neměl, co vzít. „Zbavíte se deseti, přijde jich dvacet,“ hodnotil jsem jeho činnost. „Žádné strachy!“ Volal pán, jako by mi chtěl dokázat, že na něj jsou počasí i má skepse krátké. Zaběhl do domu a začal odtamtud vynášet postupně asi patnáct kartonů od mléka. Byly naplněné hlínou a z každého se pnula malá rostlinka. „Myslím na všechno. Tušil jsem komplikace.“ Rostlinky byly tenké a vzrostlé spíše do délky než do šířky. Barevné více do běla než do zelena. Pán mě nabádal: „S těmihle se musí zvlášť opatrně. Nemají sílu, jsou křehké. Zavadíte o ně, zlomí se. Ale mě poslechnou, vidíte?“ obracel se na své rostlinky. „A co plži?“ „Jen ať se těší.“

Dny nato jsem pozoroval pána, jak sbírá plže v širém okolí. Báł se, aby si nenašli cestu k jeho zahrádce. Vysadil polovinu sazenic, druhou opět uschoval v domě. Nemusím asi říkat, že si k němu slizcí návštěvníci cestu přesto našli a do týdne na tom byl jako před ním. Chodil zklamaně po záhonku a mudroval. Rád bych mu pomohl nebo poradil. Nejráději bych mu

celou věc vymluvil, neb bylo vidět, že ho vysiluje. Pán byl však o svém plánu, tedy o slunečnici před svým domem, skálopevně přesvědčen. „Sběr nestačí, tablety sežerou vřdycky až poté, co sní i rostliny, ale já si poradím.“ Zasadil poslední várku sazeniček a jal se je přikrývat zavařovacími sklenicemi. Každé ráno odklápěl, večer, když se stmívalo, vzduch byl vlhčí a hrozilo, že tma přivábí nevítané návštěvníky, přiklápěl. Jednou však začalo vydatně pršet během dne a do hodiny bylo u sousedů na záhonku opět o dvě sazenice méně. „Tohle musím uhlídat, moje chyba,“ obviňoval se pán. Od té doby na něj byl pohled snad ještě výstřednější. Trvale pobíhal před domem a kontroloval vlhkost ovzduší, v mezičasech hledal se zaujetím detektiva po okolí zbloudilé plže, opět měřil vlhkost, a jakmile se slunce jen schovalo za mrak, rychle přiklápěl své sklenice. Jakmile mraky zmizely, už tu byl opět. Sazeniček bylo nyní pět. Navzdory takové péči nevypadaly nejlépe. „To víte. Pod sklenicí se zapařují. A špatně dýchají. Konec června, a vidíte to? Malé, slabé... A předpěstované zásoby

došly. Musím zase nějaké připravit, jenže máme už léto. Stihnu to?“ Pojal jsem podezření, že se u pána láska k pěstování změnila v posedlost. Kolem sazenic pravidelně sypal skořápky – domníval se, že odradí část plžů, kterých bylo letos skutečně apokalyptické množství. Když přšelo, stál nad slunečnicemi s deštníkem, neb na stříšku i sklenice už byly příliš vzrostlé, a beztak by se jim pod nimi špatně dýchalo. Když bylo parno, a že to teď bylo nejčastěji, rosil je. Pohádky na dobrou noc jim nejspíš čítal, až když jsem spal, ale v podvečerech jsem ho vídal u záhonku skutečně sedávat. Jednoho rána mě zval, abych se podíval. „Tomu byste nevěřil, susede.“ Na záhoně namísto jedné z rostlin zela jen holá díra. „Podhrabali se. Hlídám shora, a oni mi to sežerou odspoda. Nevím kdo, ale já si na něj posvítím!“ Den poté se mi chlubil zakoupením plašiče krtků. Měl jsem chuť zeptat se ho upřímně, jestli mu za to veškerá ta práce, čas a peníze vážně stojí. Při pohledu na něj mi ale bylo rázem jasné, že jemu ano.

Po vši té péči se na „záhonku“ skvěly tři slunečnice. (Čtvrtou zlikvidovali hladoví mravenci.) Rostlinky slabé, neduživé, podivně rostlé, odpovídaly zkrátka počasí letošního roku, který nebyl pro slunečnice vhodný. V noci pak přišel velký vítr. Bušil do oken, až mě i mou ženu budil. Do práce jsem toho rána spěchal opět za minutu dvanáct, ale i za tu chvíli jsem stihl vyslechnout, že se v noci dvě slunečnice zlomily. „Měl jsem je lépe přivázat,“ zoufal si pán. „Ale pořád je tu ještě jedna!“ triumfoval zjevně hlavně sám před sebou. Byla to šťastná povaha. Na našem záhonku už se za jaro a léto prostrídaly různé květiny, jeho políčko stále zelo prázdnotou. Až na tu jednu jedinou, nevhlednou slunečnici.

Toho dne jsem měl volno. Dospával jsem noční směnu a v takovém případě spím vždy abnormálně tvrdě. Přesto mě ale ten křik vzbudil. Nerad jsem vyšel před dům. Bylo mou něco jako povinností zjistit, zda se nestalo něco vážného. Výsledek byl horší, než jsem čekal. Soused pobíhal kolem svého pozeměčku a spílal řidiči dodávky, který si ho měřil pohledem posledního rozumného, který je nucen jednat s naprostým bláznem. „Věřil byste tomu?“ volal na mne sused. „To nevidíte, že je tu chodník, člověče? On si klidně zacouvá do mého záhonu. Zničil mi zahradu!“ „To je křiku,“ nenechal se zbytečně rozrušit řidič. „Co jste tam měl,“ hučel bez zájmu. „Slunečnici. Nabírala do květu!“ „Co? Jednu slunečnici?“ Zdálo se, že považuje suseda za srandistu. To se ale pletl, starý pán bral záležitost velmi vážně. „Ano. Jednu slunečnici!“ Řidič ještě chvíli váhal a pak sáhl po peněženke. „Ne, to je nevyčísitelné. Já už ji znovu nevytěstuju, chápete?“ „Si tam dejte růže,“ rozloučil se řidič a zjevně rád zastrčil peněženku zpět do kapsy. Bylo mi suseda upřímně líto. Vypadal bezprizorně, jako

by mu povodeň odnesla dům i se základy. Projevil jsem dobrou vůli a přes svou únavu se ho zeptal, co se s tím dá dělat. „Nic. Je konec. S tím mi nepomůžete. Ač vím, že vás to hodně zajímalo.“ Neřekl jsem mu nikdy pravdu, totiž že se v zahradničení vůbec nevyznám a baví mě ještě méně. Jeho práce a nadšení mě ale vytrhovaly ze stereotypu. Stál tam, chudák, velmi smutně. Budil až dojem, že s poslední slunečnicí zmizel i jeho zarputilý optimismus. Rozloučil jsem se s nabídkou, že kdyby něco potřeboval, může se na mne obrátit. Pán mávl rukou. Když jsem ale přešel ulici a zamířil do domu, zjevně si to rozmyslel. „Vlastně... Vlastně byste pro mě něco udělat mohl. Myslím...“ Vypadal nejistě. „Vím, že máte auto.“ Přikývl jsem. „Potřebujete svézt na nákup?“ Pán vděčně přikývl. „Ano.“ „Hned?“ „Večer, pokud můžete. V devět večer.“ Připadal mi nervózní. Přesto jsem ho neřešil a šel dospat svou směnu. Koneckonců musím být večer ve formě. Až později, když jsem se o svém slibu zmínil manželce, mi došlo, že v devět večer už mnoho obchodů otevřeno mít nebude. „Víš, on je asi trochu cvok,“ váhavě jsem vysvětloval. Manželka kývla. „Ale stojí si za svým. Že ho pozdravuju. A kdyby přece od nás chtěl nějakou sazečku...“

„Tak kam to bude?“ Soused se nervózně usadil na sedadle spolujezdce. Ukázal mi směr. „Nevím, jestli to víte, ale otevřeno už má asi jen jeden obchodák.“ Soused přikývl. „A ten je opačným směrem...“ „Já vím.“ Mlčeli jsme a jeli. Venku se už povážlivě smrákalo. Objížděli jsme bloky našeho města a já poslušně zabočoval dle sousedových instrukcí. „Manželka Vás pozdravuje. A kdybyste chtěl, můžete někdy zajít. Promluvit si. Třeba o zahradě.“ Všiml jsem si, že křečovitě stiskl batoh, který si vezl na klíně. Náhle mě pojal nepříjemný pocit. Vždyť o tom člověku vlastně nic nevím. A příkladně teď nemám nejmenší představu, co tu děláme. „Tady zastavte.“ „Tady? Tady přece nejsou žádné obchody.“ „Já vím. Zastavte mi.“ Zastavil jsem. „Vy si o mně budete myslet, že jsem velmi špatný člověk,“ povzdechl si. „Jenže musím to udělat.“ Všiml jsem si v záři pouličních lamp, že jsme ve zbohatlické čtvrti, přímo u nějaké velmi honosné vily. Moderní hranaté monstrum vkusně obestavěné betonovou zídka. Za jeho plotem kvetly slunečnice. Jejich květy bylo vidět i přes tu ohradu. „Klidně jed'te domů. Nechci Vás mít na svědomí.“ Vytáhl z batohu skládací rýč a měřil si nejsnazší cestu přes zídka. Při jeho věku to byl dvojnásob odvážný nápad. „Neblázněte. Určitě tu mají kamery. Možná i něco horšího.“ Pokrčil rameny. „Musím to alespoň zkusit.“ „Nemusíte! Je to šílenství. Kvůli jedné...“ Pán už mě neposlouchal a dal se do horolezeckého výstupu. Dřív než jsem ho stačil zabrzdit, rozezněl se alarm. Lekl se a naznak se zřítit dolů ze zídka. Naložil jsem ho do auta a ujížděl pryč. „Vy jste blázen. Naprostej cvok.“ „Kam jedeme?“ hekal ten člověk. „Do nemocnice.“

Udělal mi rentgen a konstatovali lehčí frakturu dolní končetiny. Mě v tom shonu zřejmě považovali za syna, a tak mi kladli na srdce, že musím otce lépe hlídat, protože pády v jeho věku nejsou skutečně žádná legrace. „Co teď budete dělat?“ ptal jsem se ho během cesty domů. „Zavolám synovi. Zase půjdeme do domova důchodců. Což o to, není to tam zlé. Jenom, že té Božence už tu slunečnici neukážu.“ Soused mi vysvětloval, že jeho žena je trvale upoutána na lůžko a on, chvála Bohu za to, je ještě při dobrém zdraví, a tak se zvládá starat o oba. Dokonce natolik, že mohli poslední půlrok bydlet sami v domku po příbuzných. „Jenže to víte, co dělat ve městě? Koukat z okna. Celý den kouká z okna, jedním směrem, ale to okno je moc vysoko. Zrovna akorát tak, aby z něj viděla na vzrostlou slunečnici.“ Poprvé jsem se toho večera podíval k sousedům domů. Přišlo mi nemožné nechat tam ty lidi bez pomoci, než si zařídí, co potřebují. Žena ho nepochválila. „To je Vám blázen, co říkáte? Šílenec, fantasta, naiva,“ směřovala na mě svou lamentací. „Slunečnice! Jako bych nikdy neviděla slunečnici. Já přeci nejradši sledovala, jak mi celé ty dny tancuje před oknem. Jeho to bavilo a mě taky. Co pěstuje, mi bylo jedno.“ Její muž krčil rameny. „Ty blázne,“ pokývla neznatelně hlavou. „Teď už si nic nevytěšuješ.“ „To se uvidí,“ protestoval manžel, belhaje se k telefonu.

Sousedé se odstěhovali. Zda přechodně či natrvalo, nevím. Občas někdo přijde do domu naproti vyvětrat. Jednou jsem dotyčného zastavil a ptal se po nich. Jsou prý v domově důchodců. Mají se dobře. On se tam prý stará o záhonky a jí vymohl pokoj v přízemí s okny přímo do zahrady.

Nemám ponětí, zda se vrátí. Kdyby ale přeci jen, již tradičně rok co rok pěstujeme na našem malém záhonku mezi maceškami, tulipány, narcisy a růžemi jednu slunečnici. Co kdyby...

Základní údaje:

Autor: Pavla